



noviny

Klenovské

M e s a č n í k o b c e K l e n o v e c

VII. ročník

Číslo 8/2010

klenovskenoviny@klenovec.sk

Zdarma

Zasadalo obecné zastupiteľstvo

Vo štvrtok 26. augusta sa v zasadačke Obecného úradu v Klenovci zišli poslanci obecného zastupiteľstva na svojom riadnom zasadnutí, ktoré viedol starosta obce JUDr. Pavel Struhár. Na začiatku rokovania oboznámil všetkých prítomných o činnosti obecného úradu od posledného zasadnutia obecného zastupiteľstva, pričom sa zameriaval najmä na hodnotenie rozvojových aktivít, ako je ukončenie rekonštrukcie verejného priestranstva Bencov pľac či cesty Nová

štvrt, ako aj začiatku realizácie ďalších projektov, a to rekonštrukcie Základnej školy Vladimíra Mináča a prípravy projektov kanalizácie a protipovodňových opatrení.

Jedným z hlavných bodov stretnutia bolo prerokovanie a schválenie rozsahu výkonu funkcie starostu obce, ktoré v zmysle novely zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení musí obecné zastupiteľstvo uskutočniť 90 dní pred konaním volieb do samosprávnych orgánov ob-

ci. Na základe toho poslanci obecného zastupiteľstva určili, že vo volebnom období 2010 – 2014 bude starosta obce Klenovec vykonávať funkciu v celom rozsahu, to je na plný úväzok.

Okrem toho podľa §9 zákona SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov určili, že obecné zastupiteľstvo v obci Klenovec vo volebnom období 2010 – 2014 bude mať celkom 11 poslancov.

(pokračovanie na strane 2)

Z obsahu:

- spomienky na SNP
- zasadalo obecné zastupiteľstvo
- stále rubriky
- klenovskí drevo-rubači
- Mužičky 2010
- začala sa futbalová sezóna 2010/2011

670 rokov obce Klenovec

V roku 2010 si pripomíname 670. výročie prvej písomnej zmienky o Klenovci. Tomuto významnému jubileu bol venovaný aj samostatný program tohtoročných Gemersko – malohontských folklórnych slávností. V ich úvode starosta obce Pavel Struhár vo svojej básni, ktorú uverejňujeme v tomto čísle Klenovských novín, vzdal úctu našej obci i jej histórii a dotkol sa srdca snáď každého Klenovčana, rodáka aj priateľa.

*I usmiala sa na svet Božia moc,
a v deň zmenila tmavú, temnú noc.
V tej chvíli stretli sa blesky galaxie celej,
moria a pevniny, roviny, kopce i končiare začali sa tvoriť,
len jedno ešte bolo nutné na našej Zemi, život stvoriť.*

*A tam niekde v strede pevniny, čo Európu sa dnes volá,
tam zem posvätná pre Klenovčanov stvorená bola.*

Niet maliara, čo dokázal by zachytiť jej rôznorodosť a krásu,

tú zem, kde Klenovčan od-

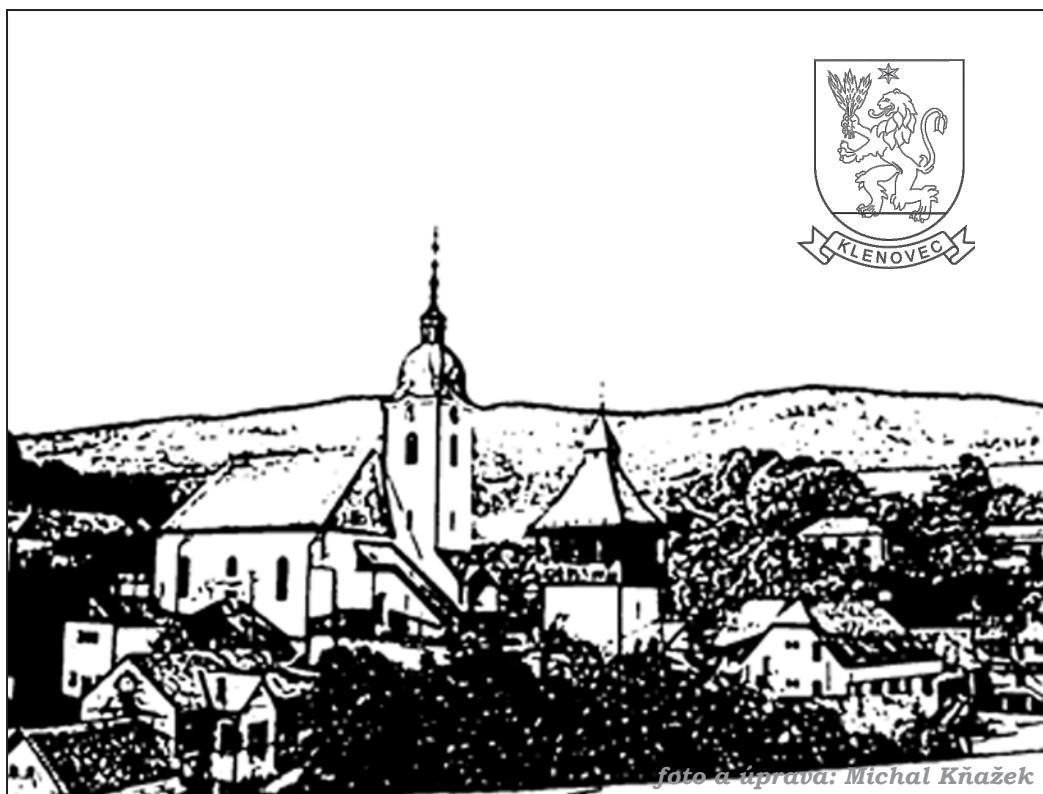


foto a úprava: Michal Kňažek

*jakživa hľadá svoju spásu.
Je preňho najuzáčajším a posvätným darom,
tu je on doma, tu cíti sa pánom.*

Doma, kde z hôr a dolín ozý-

*va sa vtáčí spev,
zavýjanie vlkov, brechot srnca či jelení a medvedí rev.
Tu zblnkajú pramienky i hučí Rimavy tok,*

tu poklady do zeme nazná-

šal pomyselný zmok.

*Zlata, striebra či medenej rudy,
tu človek nehodný má byť na čo hrdý.*

(pokračovanie na strane 2)

Udialo sa ...

***29. júla** za prítomnosti zástupkyne starostu Mgr. Blaženy Hruškovej, pracovníka obecného úradu Ing. Mária Trnavského, zástupcu spoločnosti Vares Banská Bystrica Ing. Milana Kortiša a zástupcu spoločnosti PMX-net Hnúšťa Vladimíra Maslena zasadala Rada káblovej televízie, ktorú viedol jej predseda Ing. Ivan Laudis.

***11. augusta** sa v zasadačke Obecného úradu v Klenovci za prítomnosti zástupkyne starostu Mgr. Blaženy Hruškovej uskutočnilo skladanie sľubu členov okrskových komisií pre referendum, ktoré vypísal prezident SR na sobotu 18. septembra 2010.

***11. augusta** sa uskutočnilo prvé zasadnutie členov okrskových komisií pre referendum, na ktorom v zmysle zákona žreb určil ich predsedov a podpredsedov.

***13. augusta** rokoval starosta obce JUDr. Pavel Struhár a zástupkyňa starostu Mgr. Blažena Hrušková o rozvojevých otázkach obce a o riešení zamestnanosti jej občanov s konateľom spoločnosti RW Slovensko.

***16. augusta** zasadala komisia kultúry, mládeže, vzdelávania a športu, ktorú viedla jej predsedníčka Mgr. Stanislava Zvarová.

***17. augusta** zástupkyňa starostu Mgr. Blažena Hrušková prijala v zasadačke obecného úradu účastníkov 8. ročníka tvorivých dielni mladých muzikantov Muzičky 2010.

***19. augusta** rokovali zástupkyňa starostu Mgr. Blažena Hrušková, matrikárika Bc. Ružena Kováčová a ekonómka Ing. Katarína Trnavská so zástupcami CO Rimavská Sobota o rozsahu škôd v obci spôsobených prudkými dažďami a povodňami.

***23. augusta** v Banskej Bystrici za prítomnosti predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja Vladimíra Maňku, starostu obce Klenovec JUDr. Pavla Struhára, predsedu finančnej komisie Ing. Michala Kňažeka, ako aj ostatných dotknutých subjektov boli ukončené všetky aktivity spojené s projektom Gemerský priemyselný park Rimavská Sobota.

***26. augusta** zasadala finančná komisia, ktorú viedol jej predseda Ing. Michal Kňažek.

Blažena Hrušková

670 rokov obce Klenovec

(dokončenie zo strany 1)
Hrdý a majestátny sťa Vepor, Polaná, Laz, Ostrá či Sinec tajomný,

tu Klenovčan prežíval slávne i smutné dni.

Tu sa rodil, životom brodil, pracoval, miloval i mrel, rodnú zem chrániť, zveľaďovať, to bol jeho cieľ.

Cieľ, čo za stáročia sa nezmenil,

a Klenovčan mnohé zo svojich snov a prianí v skutočnosť premenil.

Mohutné stromy rúbali, by horu v pastvu či roľu premenil,

a neskôr sekeru za banícky čakan vymenil.

Rúbali do pňa či do skaly tvrdej,

a tu v tvrdej práci hľadať treba vznik Klenovčana povahy hrdej.

Vlnu spriadali, či pokrovce tkali,

kože a drevo spracovávali, páliť uhlie, vápno i chlebičky sial.

Z jeho rúk kolesá vozov i podkopy pre kone vychádzali,

by roľníkom, baníkom či remeselníkom v práci pomáhali.

Nuž, zlaté ruky Klenovčania mali,

a všetkému, čo do rúk zobrali, život a dušu vdychovali.

A keď mlynár dar zeme v múku mlel a pekáč z pece vyťahoval boží dar,

vtedy každý, kto akokoľvek chlebič dorábal, cítil sa ako kráľ.

Údolit Rimavy prebehli Tatárov hordy i Turkov a Nemcov pluky,

veru, mnoho bôľu pamätajú tie klenovské stráne a lúky.

I cholera strašná a mor navštívili každý klenovský dvor.

Smrť, bôľ a plač roznášali, no napokon ako prišli i ostali v diali.

Život nad smrťou zvíťazil, a všetkých nepriateľov Klenovčanov i klenovskej zeme navždy porazil.

No napriek tomu zbojnícky kapitán Jánošík navždy bude stáť na stráž,

a jeho spravodlivá sekera

pokorí každého, kto klenovskú zem zneváži.

Od prvej písomnej zmienky o našej obci ubehlo už 670 liet, a toho, kto napísal ju, už dávno na tomto svete niet.

A tak noví a noví znalci písma históriu Klenovca ďalej písali,

až tí dnešní do súčasnosti sa dostali.

Dnes v tejto slávnostnej chvíli sa pred dielom života našich predkov skláňam,

a 32. ročník Gemersko – malohontských slávností týmto otváram.

Nuž bite zvony kostolné, by požehnaný bol Klenovčanov každý krok,

zdravie, šťastie a úspechy nech dopriate sú nám rok čo rok.

By ďalej žili sme v šťastí a zbožnosti,

v bratskej láske a svornosti. Minulosť a našich predkov si vážiť

a o rozvoj obce Klenovec a šťastnú budúcnosť sa snažiť.

Zasadalo obecné zastupiteľstvo

(dokončenie zo strany 1)

Tí budú zvolení v jednom volebnom obvode utvorenom pre celú obec. Pre tieto voľby určili tiež volebné miestnosti a zapisovateľky okrskových volebných komisií. Pre obyvateľov, ktorí bývajú na číslach domov 1 – 224 volebnú miestnosť č. 1 klub dôchodcov a zapisovateľku Magdalénu Moncoľovú. Pre obyvateľov, ktorí bývajú na číslach domov 225 – 600 volebnú miestnosť č. 2 zasadačku oproti Slovenskej sporiteľni a zapisovateľku Ing. Katarínu Trnavskú. Pre obyvateľov, ktorí bývajú na číslach domov nad 600 volebnú miestnosť č. 3 Základná škola Vladimíra Mináča a zapisovateľku Jarmilu Parobekovú. Okrem toho obecné zastupiteľstvo schválilo Ing. Mária Trnavského za zapisovateľa miestnej volebnej komisie pre voľby do samosprávy obce 2010.

Na základe zmien v zákonoch obecné zastupiteľstvo prerokovalo a následne schválilo aj Štatút

obce Klenovec ako Všeobecne záväzné nariadenie č. 1/2010, Rokovací poriadok obecného zastupiteľstva obce Klenovec, ako aj dodatok k Všeobecne záväznému nariadeniu o miestnych daňoch a miestnych poplatkoch za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na území obce Klenovec, a to v nasledovnom znení: „Osobám, ktorým sa v mieste trvalého bydliska z určitého dôvodu nevykonáva zber komunálneho odpadu zberným vozidlom, poskytnúť úľavu vo výške 50% z ročného poplatku. Tieto osoby sú povinné na vlastné náklady zhromaždiť tuhý komunálny odpad na miesto, kde sa zber vykonáva.“

V samostatnom bode poslanci obecného zastupiteľstva prerokovali a schválili aj poplatky za inzerciu v mesačníku Klenovské noviny. Za riadkový inzerát do 200 znakov poplatok vo výške 2€. Za plošný inzerát, to je 1 strana poplatok 26€, ½ strany poplatok 14€, ¼ stra-

ny poplatok 8€, 1/8 strany poplatok 5€ a 1/16 strany poplatok 3€.

Poslanci obecného zastupiteľstva sa na základe úloh, ktoré vyplynuli z predchádzajúcich rokovaní zaoberali aj žiadosťou Pavla Lásku, ktorého na zasadnutí zastupoval Ján Feranec, na odkúpenie budovy bývalej školy v lokalite Skorušina. K opäťovnému prehodnocovaniu tejto skutočnosti pristúpili poslanci v dôsledku toho, že Ján Feranec odmietol stretnutie s komisiou vytvorenou z poslancov, ktorých určilo predchádzajúce zasadnutie obecného zastupiteľstva a žiadal rokovať s celým obecným zastupiteľstvom. Keďže zo strany Jána Feranca nedošlo k zmene požiadaviek voči obci, obecné zastupiteľstvo hlasovaním odporúčilo starostovi obce uskutočniť vo veci určenia vlastníctva tejto nehnuteľnosti podanie na Okresný súd v Rimavskej Sobote.

Blažena Hrušková

Muzičky – 8. ročník tvorivých díelní mladých muzikantů

Už po ôsmokrát sa v Klenovci v čase od 16. – 21. augusta 2010 realizovali v rámci Dní tradičnej kultúry na Slovensku medzinárodné tvorivé hudobné dielne mladých muzikantov Muzičky. Projekt podporila Nadácia Dexia banka Slovensko.

Tvorivé dielne Muzičky sú školiťské podujatie určene mladým členom detských a mládežníckych ľudových hudieb. V tomto roku boli ich účastníkmi členovia detskej ľudovej hudby Kyjovčanek z Detského národopisného súboru z Kyjova z Českej republiky a zo Slovenska to boli muzikanti z detských ľudových hudieb Kobylka z Bratislavy a Mladost z Klenovca. Hudobné dielne odborne viedli lektori: Dominik Václav z Detvy, Jozef Jackuliak z Kalinova a Dominik Vašulka z Kyjova. Mladí muzikanti pod vedením lektorov získavali vedomosti, zručnosti dobrého muzikanta, spoznávali rôznorodosť hudobných štýlov, rozdielnosť v regionalistike v oblasti tradičnej hudby. Mali možnosť zdokonaľovať sa vo svojom talente spolu s rovesníkmi rovnakých záľub.

Počas tvorivého hudobného týždňa v Klenovci na-

študovali skladby Rozkazovačky z Hrochote, hudbu z Kyjovskej oblasti a z Kokavy nad Rimavicou. Okrem hudobných dielní sa vo voľnom čase stretli so zástupkyňou starostu Mgr. Blaženou Hruškovou, ktorá im priblížila históriu aj súčasnosť obce Klenovec. Prvý večer sa stretli s ľudovou hudbou Folklórneho súboru Vepor z Klenovca. Počas ďalších dní vo voľnom čase navštívili kováčsku vyhnú, miestne kúpalisko, vodnú nádrž. Za pomoci Jaroslava Zvaru, ria-

diteľa miestneho kultúrneho strediska sa učili vyrábať košíky, s animátormi Zuzanou Jakabšicovou a Michalom Jakabšicom si mohli vyrobiť šperk, alebo paličkovanu záložku. Posledný večer sa stretli na „opekačke“ s členmi detského folklórneho súboru Mladost z Klenovca a spolu so Stanislavou Zvarovou sa naučili aj tanec Ron-touka.

Výsledkom týždňového snaženia bola prezentácia projektu na koncertoch, a to v piatok 20. augusta 2010

na nádvorí Domova dôchodcov v Klenovci, v sobotu 21. augusta 2010 pri novootvorenej kultúrnej pamiatke – Mlyn vo Veľkých Teriakovciach a v obci Babinec na podujatí Stretneme sa pod túrničkou. Všetky koncerty mali úspech. Nezostáva iné, ako dodať, že je úžasné, čo mladí ľudia dokážu. Je krásne, keď dávame mladým ľuďom šancu poznať tradície našich predkov, rozvíjať ich talent. Ostáva dúfať, že hudobné tvorivé dielne budú pokračovať i naďalej.

Realizátorom projektu bolo Občianske združenie RODON, v spolupráci s Miestnym kultúrnym strediskom pri obci Klenovec, Národným osvetovým centrom, Národným ústavom ľudovej kultúry v Strážnici. Autormi a koordinátormi projektu boli Jaroslav a Stanislava Zvarovci z Klenovca.

V mene organizátorov chcem vyjadriť vďaka účastníkom za ozaj tvorivý hudobný týždeň, lektorom za precíznú prípravu, ako i donorovi, Nadácii Dexia banka Slovensko, za podporu mladých talentov.

Stanislava Zvarová



Účastníci tohtoročných Muzičiek na spoločnej fotografii

V období boja za národné oslobodenie v rokoch 2. svetovej vojny zohral Klenovec významnú úlohu. Už od roku 1939 vyvíjala aktívnu činnosť v boji proti fašizmu ilegálna skupina komunistov, v ktorej boli Ján Štefánik, Juraj Šulek, Michal Štefánik, Michal Fábry, Pavel Longauer a Jozef Elznitz. Nezaháľali ani občania bez politickej príslušnosti, vedení národným cítením, ktorí vytvorili odbojovú skupinu občianskeho bloku, vedenú Annou Englerovou a Jánom Repášom. Boli v nej: Ondrej Balciar, Alexander Ridzoň, Ján Majerský, Jozef Baffy, Jozef Pap, Pavel Štefánik a Zuzana Repášová. So skupinou spolupracoval farár Pavel Slosiarik.

V marci 1944 sa obidve

skupiny spojili a začali plánovať spolupracovať na príprave povstania. Nadviazali spojenie s ilegálnou skupinou v Banskej Bystrici a za pomoci významného ilegálneho pracovníka JUDr. Igora Daxnera, ktorý sa skrýval na klenovských vrchoch, zorganizovali odboj, ktorý vyústil do ozbrojeného boja. Vojenské ústredie ilegálnej Slovenskej národnej rady vytvorilo v Klenovci obranné stredisko Sinec, ktorému velil kapitán Vladimír Bukva. Toto stredisko sa stalo základom pre vznik povstaleckého vojenského útvaru – práporu Narcis, ktorý mal tri roty.

Povstanie v Klenovci sa za-

čalo ešte pred oficiálnym vyhlásením odboja pplk. Jánom Golianom. Už v nedeľu 27. augusta 1944 sa v Klenovci prihlásilo do povstania 90 spoľahlivých mužov, ktorí zložili prisahu do rúk štábného kapitána JUDr. Igora Daxnera. Na druhý deň – 28. augusta – sa vytvorila v obci ozbrojená skupina – milícia. V ten deň sa do povstania zapojila žandárska stanica, predstavitelia obce, pracovníci poštového úradu a učelia. Ráno 29. augusta 1944 začali nemeckí fašisti obsadzovať Slovensko. To bol signál na vyhlásenie povstania, ktoré v Klenovci ohlásil kapitán Vladimír Bukva o 10. hodine dpo-

ludnia. Až večer o 20. hodine vydal pplk. Ján Golian v Banskej Bystrici rozkaz (heslo Začnite s vystahovaním!) na začatie povstania.

Dva mesiace sa slovenský ľud, povstaleckí vojaci a partizáni bránili v otvorenom boji útokom fašistov. Najťažšie chvíle prežíval Klenovec v 2. polovici októbra 1944, keď fašisti začali generálny útok na Banskú Bystricu. Vtedy sa cez obec prehnal front. Vojaci a partizáni ustúpili do hôr a boj pokračoval ďalej. Obyvateľstvo opustilo obec a odišlo na vrchy. Začala sa skutočná partizánska vojna až do oslobodenia v januári 1945.

Na tieto hrdinské a slávne dni sa nedá zabudnúť!

Podľa obecnej kroniky spracoval Július Molitoris

Ako to bolo

Chovateľom oviec

Syrový korbáčik

Syrový korbáčik je ďalší typ pareného syra, vyrábaného z ovčej hrudky. Ako vyplýva z názvu, je upletený z troch až štyroch syrových nítí, ktoré majú priemer 3 až 4 mm a dĺžku 15 až 20 cm. Hmotnosť korbáčikov sa pohybuje medzi 15 až 20 g. Má charakteristickú bielu až syrovožltú farbu. Prejavuje sa pevnou konzistenciou, ktorá je zároveň elastická a primerane plastická. V ústach je zubami žuvateľná, a tým nenapodobiteľná. Vyniká mliečnokyslou, syrovosťou lahodnou, čistou chuťou a vôňou.

Hlavné znaky technologického postupu

Na výrobu hrudkového syra (na ťahanie nítí) sa používa šetrne pasteurizované, kvalitné kravske mlieko, do ktorého sa pridajú približne 2% syrárskeho kyseliny a syridlo. Na konci letnej pastevnej sezóny sa mlieko upravuje aj pridaním chloridu vápenatého. Syrová hrudka po odkvapnutí sŕvátky sa nechá pri izbovej teplote dokysať. Správna kyslosť syroviny je vtedy, ak naparená hmota sa ručne alebo mechanicky vyťahuje na syrové nite. Vo vode ochladené a soľnom rozto-

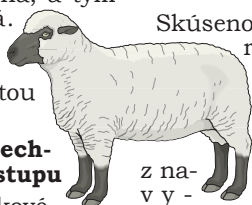
ku vysolené, mierne predsušené sa splietajú do podoby korbáčika. Trvanlivosť korbáčikov závisí od spôsobu balenia a teploty skladovania. Vakuovo zabalené korbáčiky skladované pri 5 – 10°C sú konzumovateľné až do 14 dní od výroby.

Technologické úkony výroby syra korbáčikového tvaru boli prevzaté z výroby nítí na viazanie pareníc. Z hľadiska obsahu korbáčik obsahuje 48 – 52% sušiny a 38 – 40% tuku v sušine.

Skúsenosti z domáceho syrárstva dokazujú, že najkvalitnejšie dlhé, lesklé a pevné syrové nite je možné vyťahovať parennej syroviny, robenej zo surového nepasterizovaného mlieka za predpokladu, že sa parí nenasolená syrovina v obyčajnej vode bez prítomnosti soli.

Veľký záujem o syrové korbáčiky v 60. a 70. rokoch minulého storočia prinútil ľudových výrobcov hľadať aj iné zdroje suroviny na ich výrobu. Odskúšali rôzne druhy tvrdých syrov aj z kravskeho mlieka a zistili, že najvhodnejšie syry na ťahanie nítí boli moravský bochník a Eidamská tehla.

Ladislav Gomeri



Z kuchyne našich starých mám

Napriek tomu, že tohtoročné počasie našim záhradám i pestovateľskému umeniu veľmi nežičilo, podarilo sa mi počas leta vypestovať aspoň tekvicu, a to nie hocijakú, ale nadrozmernej veľkosti. Keďže jej objem sa zväčšoval zo dňa na deň veľkou rýchlosťou, rozhodla som sa, dostať ju urýchlene zo záhrady. V snahe čo najlepšie spracovať tohto obra, siahla som po rôznych receptoch. Zistila som, že táto, možno niekedy zaznávaná, plodina môže byť pochúťkou práve pre labužníkov. Veď, Taliani plnia tekvicovou plnkou sladké knedlíčky,

Francúzi z nej robia džem a Indovia ju podávajú ako dezert so šľahačkou. A keďže ide, vlastne, o ovocie nie o zeleninu, za čo ju v našich zemepisných šírkach považujeme, môžeme z nej pripraviť dokonca aj zmrzlinu.

Napriek tomu, že som vybrala recept na tekvicový koláč, ktorý pravdepodobne naše staré mamy nepripravovali, myslím si, že v tejto rubrike má miesto, pretože je jednoduchý, rýchly a hlavne z plodiny,

ktorá nechýbala nielen v záhradách, ale ani na stole našich starých rodičov. Priznám sa, že takto pripravený koláč je vynikajúci a chutil každému, kto ho okúsil. Verím, že bude chutiť aj vám.

Tekvicový koláč

„Na tekvicový koláč potrebujeme 500 g tekvice, 3 celé vajcia, 1 balíček vanilínového cukru, 340 g kryštálového cukru, 250 ml oleja, 1 polievkovú lyžicu škoricice, 320 g polohrubej múky a 1 balíček kypriaceho prášku.“

Vo väčšej mise vymiešame celé vajcia s vanilínovým a kryštálovým cukrom. Pomaly prilejeme olej a postupne pridáme škoricu, preosiatu polohrubú múku s kypriacim práškom a očistenú nahrubo postrúhanú tekvicu. Takto pripravené cesto vylejeme na plech vyložený papierom na pečenie. Vložíme do vyhriatej rúry a pečieme asi 45 minút. Upečený koláč posypeme práškovým cukrom a pokrájame na úhľadné kocky.“

Blažena Hrušková



September

Pomerne veľmi rozšírenou drevinou pestovanou v minulosti takmer pri každej „kolešni“ bol orech kráľovský, známejší v našom okolí pod názvom orech vlašský. Táto drevina pochádza pôvodne z oblasti malej Ázie a západnej Číny. Na naše územie sa dostal v období dobytčieho výprav Rimanov.

Orech dorastá do veľkých rozmerov, a preto sa nehodí do menších záhrad. Dosahuje výšku aj 30 m ale pritom má ešte aj veľmi košatú korunu. Obyčajne sa pestuje ako vysokokmeň. Listy sú veľké, nepárnooperovité, dlhé 20 až 40 cm s 5 až 9 lístkami. Orech je rastlina jednodomá a jednopohlavná. To znamená, že na jednom strome rastú samčie aj samičie kvety, pričom kvet samčieho má tyčinky a kvet samičieho má piestik. Opelenie zaoštaráva vietor na vzdialenosť asi 100 m. Napriek možnosti samoopelenia bý-

Okienko záhradkára

va v mnohých prípadoch nevyhnutné opelenie cudzou rastlinou. Okrem toho rozdiely v dobe kvitnutia v závislosti od veku stromu môžu byť až štvrtýždňové, čo má za následok neplodnosť stromu. Kvet vznikajú zo základov, ktoré sa tvoria v púčikoch v predchádzajúcom roku. Väčšina typov orecha kráľovského kvitne v rozmedzí druhej polovice apríla až do polovice mája. V tomto období je ohrozovaný neskorými mrazmi. Takýto neskorý mráz nám môže zničiť aj všetku násadu plodov.

Plod tvorí oriešok, spočiatku obalený zeleným obalom, skladajúcim sa z dvoch vrstiev, ktorý neskôr sčernie. V čase dozrievania nepravidelne praská a uvoľňuje plod. Ďalší obal pod ním tvorí škrupina, ktorá môže tvoriť až 50 % celko-

vej hmotnosti plodu. Viac sú preto cenené tie orechy, ktoré majú tenšiu škrupinu, a tým aj väčší pomer jadra. Jadro má ešte tenký obal semena.

Dozrievanie plodov závisí nielen od druhu a typu stromu, ale aj od veku, polohy a obsahu živín v pôde, ako aj od klimatických podmienok. Hlavné klimatické podmienky a výskyt pozdných jarných mrazíkov nám spôsobujú kolísanie množstva úrody. U orechov teda neovplyvňuje kolísanie úrody v jednotlivých rokoch periódna plodnosť, ako sa to vyskytuje napríklad u jabloní, ale zamrzanie kvetov. Tak isto sa ani redukcia neoplozených kvetov a fyziologické opadávanie plodov u orecha kráľovského neprejavuje v takej miere, ako to vidíme pri kôstkovinách a jarovinách. To znamená, že

nie je potrebné a ani sa nerobí u orecha prebierka plodov.

Koncom vegetácie vstupuje do obdobia vegetačného pokoja. U orecha rozoznávame obdobie odpočinku a obdobie vynúteného vegetačného pokoja. Obdobie odpočinku zapríčiňuje ukončenie jeho biologických procesov v pletivách a nahromadenie rezervných látok. Orech v tomto období nerastie ani v priaznivých vonkajších podmienkach. Je to od októbra až novembra do decembra až januára. Vynútený vegetačný pokoj je zase stav, v ktorom strom prestane rásť vplyvom okolitých nepriaznivých klimatických podmienok prostredia. Je to hlavne vplyvom zníženia teploty, pritom sú v tomto období najodolnejšie púčiky voči vonkajším nízkym teplotám. V ostatných mesiacoch sú voči nízkym teplotám už menej odolné a môžu umŕzať.

Jaroslav Jáchim st.

Klenovskí drevorubači

Prví obyvatelia Klenovca boli drevorubači, ktorí kľčováním lesa získavali nielen pôdu na pestovanie plodín potrebných k životu, ale aj drevo, nutné na stavbu obydlí. Ich najdôležitejším nástrojom bola sekera.

Drevorubači, po klenovský rúbári, dnes nazývaní lesní robotníci, odovzdávali svoju profesiu z generácie na generáciu. Niekde sa jej venovala aj celá rodina. Tak to bolo i v rodine Cyrila Komára, ktorý pracoval v ťažbe a jeho manželka Rozália zase v lesnej škôlke. Navyše si ešte stačila „odskočiť“ aj do Kanady, kde jej brat vlastní rozsiahle lesy. Cyril Komár začal pracovať u lesov ako sedemnásťročný po skončení ľudovej (dnes základnej) školy. Skúsenosti, zručnosti a odborné vedomosti získal od svojich najbližších spolupracovníkov, a tiež od horárov i vedúcich.

Horárov bolo v minulosti podstatne viac ako teraz. Dost ich zostalo ešte z doby cisára pána. Aj keď hovorili prevažne po maďarsky, nevznikali medzi nimi národnostné trenice a zdvorilostné prejavy boli samozrejmosťou. Známe boli mená Tatarek, Valentík, Kičín, Žigó, Molitóris, Virlič, Förster. Lesná správa mala svoje budovy pod Ráztočným, tam, kde sa križuje asfaltová cesta so starou nepoužívanou cestou. Nazývali to U pána. Vedúci inžinier mal byť, hospodárske staviská, konský záprah a hintov. Neďaleko bol tiež byt horára.

Rúbári za prvej ČSR a za Slovenského štátu mnoho nezarábali. Navyše museli mať vlastné náradie. Bola to klasická sekera, robustná sekera – zvaná špalda, na štiepanie kľuchového dreva oceľové klíny a klíny kombinované s vložkou tvrdého dreva, dvojručná píla zvaná bruchatka, trojboký pilník na ostrenie pily, šrankovník na stranové vy ladenie zubov pily, ktorému hovoria aj rozvod zubov. K tomu aj primerané oblečenie, obutie a kapsu na nádobu a poživeň. Pri nakladaní kmeňov stromov (v Klenovci klátov) potrebovali ešte capínu, pákovú oceľovú po-

môcku podobnú polovičnému krompáču so zahnutou špicou, ktorá bola nasadená na dlhšom porisku. Navaľovať kláty na odvoz i skladovanie uľahčovala improvizovaná rampa z guľatiny. Mechanizácia neexistovala, a tak šikové ruky drevorubačov, ich zručnosť získaná skúsenosťou a spolupráca v pracovnej skupine boli základom spokojnosti ich zamestnávateľov. Palivové drevo, najmä bukové, narovnávali do šichtúňov. Šichtúň mal dĺžku jeden meter a výšku 105 až 110 centimetrov. Stojkami zabezpečený šichtúň umožnil jednoduchým spôsobom namerať a vyčistiť množstvo drevnej hmoty.

Drevorubači pracovali vo

do vzdialených častí, čo na druhej strane rozhodne neprospejeva prírode. V minulosti také lokality ako Sinec, Vepor, Oltárne, Martalúžka, Tepličné, Stará dolina, Borová, Ohrablo nad Hnúšťou, Ostrá nad Hnúšťou zdolávali drevorubači pešo.

Podľa požiadaviek lesnej správy sa ťažilo palivové drevo na kúrenie alebo kľuchové drevo, ktoré sa roky dopravovalo na spracovanie suchou destiláciou do závodu v Hnúšti – Likieri. Kmeň, kláty smrekového, bukového či dubového dreva aj teraz vozia robustné automobily na profilovanie hrád (trámov), fošien, dosiek na gátne u nás, žiaľ, aj v zahraničí.

zvislej alebo vodorovnej bez prekážky. Pri stínaní pilčiek vytvára klinový zárez – zátin, a to v tom smere, kde má kmeň padnúť. Na protistrane vytvorí zárez, do ktorého môžu pomocníci naraziť (keď treba) klíny na usmernenie smeru pádu kmeňa, čo si niekedy vyžaduje okolitý porast. V každom smere je to práca nebezpečná, preto sa pred pádom stromu partia vzdiali v smeroch predpísaných uhlov. Po stínaní zostávajú pne. Ich výška je normovaná podľa hrúbky stromu. Odvetvenie kmeňa, prípadne skrátenie vrcholca predurčí guľatinu na odvoz, ktorú žeriavové mechanizačné zariadenie naloží na vozidlo, prípadne aj na jeho vlek.



foto: Koloman Zúrik

Cyril Komár, rúbár, s manželkou Rozáliou

dvojiciach od rána do večera s prestávkami na zariadenie. V ich strave prevládali chlieb, slanina, klobása, mäso, cestovina, mlieko. Práca vo vzdialených terénach vyžadovala aj týždenný pobyt v horách.

Zbližovanie dreva zo šichtúňov robili volské alebo konské záprahy na vozoch i na saniah, nazývaných krňáčky. V strmom teréne sa drevo zväžalo na rizniciach. Boli to drúkové žľaby, ktoré sklzom hromadili drevo na jednu veľkú kopu. Iná situácia nastala zavedením mechanizácie a zlepšením lesných ciest. Nákladné automobily sa dostanú aj

Ťažba guľatiny, ako sa bežne hovorí drevu v kmeňoch či klátoch, vyžaduje zohranú partiu. Mechanizácia v stínaní aj v nakladaní dreva začala po roku 1960. Prvý motorový jednomužnú pílu dostal do rúk Cyril Komár v roku 1961, bola dnes už neznámej značky, Delta. Dvojmužné píly sa používali pre dĺžkovanie v drevoskladoch už skôr. Pracovník s motorovou pilou dostal pomenovanie pilčiek. Prvé jednomužné píly mohli pracovať len tak, že motor bol vždy v kolmej polohe. Natáčala sa len lišta, ktorá viedla reťaz rezania. Vývoj priniesol inú karburáciu a natočenie do strany -

O tom, že je to práca nebezpečná, svedčí aj osobná skúsenosť Cyrila Komára, keď mu spadnutý robustný konár poranil hlavu a lícnu kosť, aj napriek tomu, že mal ochrannú prilbu. Zachránila ho nemocnica v Hnúšti a v Banskej Bystrici.

Rúbári vynikali okrem pracovitosti aj občianskou serióznosťou, ako by sa na ich charakte re podpísal les. Škoda, že v erbe Klenovca nie je sekera, bruchatka, capína, klin, obilie či kus chleba so slaninou, pretože lev, ktorý tam je, chodil len s kočovým cirkusom, aj to hodne dávno.

Koloman Zúrik

Z divadla rovno do povstania

Roku 1944 som bola členkou Slovenského divadla v Prešove. Ako mladá herečka absolventka Hudobnej a dramatickej akadémie v Bratislave som bola príliš zaťažaná úlohami a prácou v divadle, ale sledovala som vývoj udalostí, situáciu na fronte, ktorý sa nezadržiateľne približoval k našim hraniciam, ako aj pomery v meste.

Prešov bol v tom čase sídlom župy a centrom politického, hospodárskeho, spoločenského a kultúrneho života na východnom Slovensku. V meste bolo veľa slovenských, ale aj nemeckých vojakov. Sidlilo tu veliteľstvo armádneho zboru, skladajúceho sa z dvoch slovenských divízií, ktoré boli rozmiestnené na úpätí Karpát.

Obyvateľstvo mesta nemalo rado okupantov. Nesympatizovalo s fašistami a vládnuť režimom. Mnohí sa s nádejou dívali na východ. Podporovali partizánov v horách a odbojárov, ktorých rady sa neustále rozširovali. Táto nálada panovala aj v divadle. Netrzeplivo sme očakávali príchod Červenej armády. V lete 1944 sa to stalo celkom reálnym.

Koncom augusta 1944 sme pripravovali novú divadelnú sezónu. Nacvičovali sme hru Júliusa Barča-Ivana Dvaja. Z rozhlasu sme zachytili vyhlásenie povstania v Banskej Bystrici a neskôr aj výzvu, aby sa umelci a herci zapojili do povstania. Hneď sme sa s manželom a ďalšími kolegami vydali na cestu do Banskej Bystrice.

Vedenie divadla súhlasilo s našim odchodom do povstania. Dopredu nám dalo plat, a tak nás zabezpečilo na niekoľko týždňov. Z Prešova sme sa vydali smerom na Spiš a Horehronie. Cestou sme stretávali evakuantov z východného Slovenska, ktorí utekali pred blížiacim sa frontom na povstalecké územie. Boli medzi nimi aj židovské rodiny s malými deťmi. Dnes to človeku pripadá až neskutočné. Väčšinu cesty sme šli pešo. Bolo to úmorné putovanie.

Na Horehroní bolo povstanie v plnom prúde. Vojaci sa presúvali smerom na Poprad, odkiaľ sa očakával útok fašistov. Obyvateľstvo narychlo kopalo zákopy. Za-

stavili nás partizáni.

- Stojte! Kam idete? - ozval sa jeden z nich.

- Ideme do Banskej Bystrice... Do povstania... Sme herci... Chceme sa zapojiť do odboja...

- To môžete aj u nás, nemusíte ísť do Banskej Bystrice. V našom oddieli potrebujeme takých ako ste vy... Je nás málo a fašistov treba biť.

Dlho nás nahovárali, aby sme šli s nimi, ale my sme trvali na svojom. Potom nás prepustili.

- Nie ste vy Elenka Piaterová, ktorú som učil na meštianke v Tisovci? - prihovril sa mi kolega Ivana Terena, ktorý bol v dôstojníckej uniforme povstaleckej armády.

- Áno, pán riaditeľ, - povedala som. Bol to on - Ján Štefánik, náš riaditeľ školy. Po chvíľke zaváhania som ho spoznala. V dobrom naň spomínam, lebo ma priviedol k divadlu. Odporučil nám, aby sme išli do Klenovca a vyhľadali kapitána Vladimíra Bukvu, ktorý bol veliteľom

rodným výborom vydával cyklostilované noviny Napred. Materiál čerpal zo správ londýnskeho a moskovského rozhlasu. Ja som na Ráztočnom vo mlyne u svojho švagra a sestry spolu s mladšou sestrou Máriou pomáhala partizánom. Varili sme im, ošetrovali sme ich a prenášali správy. Bolo to vzrušujúce, nebezpečné, ale aj inšpirujúce obdobie.

V dobrom si spomínam na všetkých partizánov, s ktorými som sa stretla. Bol však medzi nimi aj jeden, o ktorom nerada hovorím - Antek, vlastným menom Antonín Vazač z Viedne, po rodičoch Moravan, z ktorého sa nakoniec vykľul špión. Ľuďom spôsobil veľa utrpenia a boľu počas razie na partizánov 31. decembra 1944. Stihol ho však spravodlivý trest. Roku 1945 ho príslušníci národnej bezpečnosti zatkli na Morave a ľudový súd v Rimavskej Sobote ho odsúdil na smrť zastrelením.

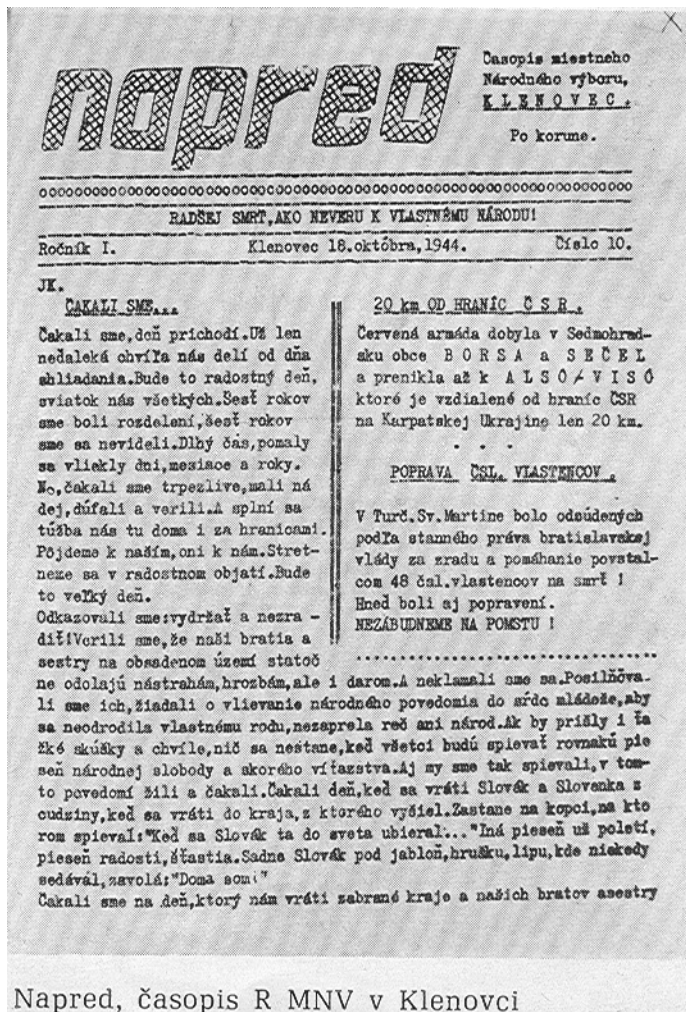
Slovenské národné povstanie vnímam veľmi pozitívne. Bolo to zdvihnutie hlasu a zbrani proti nespravodlivosti a hrôzám fašizmu. Manžel osobné skúsenosti z povstania pretavil do dramatickej tvorby - napísal divadelnú hru Nepokorení, ktorou sa slávnostne otvárala sezóna v Slovenskom divadle v Prešove roku 1946 pri príležitosti osláv 1. výročia SNP. Hru Nepokorení inscenovali aj v Klenovci.

Spomienky Eleny Rampákovovej

Elena Rampáková

Elena Rampáková sa narodila 10. júla 1920 v Klenovci. V mladosti hrávala v ochotníckom divadle. Krátko účinkovala vo Východoslovenskom národnom divadle v Košiciach (1937). Študovala na Hudobnej a dramatickej akadémii v Bratislave (1938 - 1943). Pôsobila v Slovenskom divadle v Prešove (1944 - 1945) a od roku 1946 bola takmer 45 rokov v Slovenskom národnom divadle. Hrala vo viacerých filmoch, napríklad vo filme Kapitán Dabač, Jánošík a v iných. Účinkovala aj v televízii. Dňa 20. júla 2010 by sa bola dožila 90 rokov. Zomrela 23. júna 2010 v Bratislave.

Július Molitoris



Napred, časopis R MNV v Klenovci

V Banskej Bystrici sme sa najprv zastavili v Evanjelickom dome, kde sídlila redakcia Slobodného slovenského vysielateľa. Ujal sa nás Ivan Teren, jeden z pracovníkov povstaleckého rozhlasu.

- Práca je veľa, ale najlepšie by ste urobili, keby ste išli do niektorého regiónu, napríklad do Gemera, tam by vás bolo treba... - povedal.

- To by nám vyhovovalo. Ja pochádzam z Klenovca... Mám tam rodičov, - ozvala som sa.

obraného úseku Sinec.

V Klenovci sa povstanie začalo deň pred jeho oficiálnym vyhlásením. Zbrane a uniformy pre povstaleckých vojakov dodala breznianska vojenská posádka. V obci sídlilo veliteľstvo práporu Narcis a jedna pešia rota. Ďalšia rota bola v Kokave nad Rimavicou. V Hnúšti a Rimavskej Bani bola rozmiestnená rota určená na obranu južnej hranice.

Manžel Rudolf Latečka v spolupráci s Revolučným ná-

ŠPORTOVÉ OKIENKO

Začal sa nový ročník futbalových súťaží

Štart do novej sezóny 2010/2011 sa lepšie vydaril futbalistom družstva dospelých, ktorí pokračovali vo výkonoch z Memoriálu Pavla Slatinského a v doterajšom priebehu si udržali neporaziteľnosť. Výsledky i druhé miesto v priebežnej tabuľke naznačujú postupové ambície tímu.

Nevydarený vstup do sezóny mali naopak dorastenci, ktorí v troch stretnutiach nezískali ani bod. Po prechode niektorých kľúčových hráčov medzi dospelých (Cibuľa, Kasáč, Múka) bojuje mužstvo s nedostatkom hráčov, kvality i skúseností.

Klenovec-Stárňa 3:1 (0:0)

Prvé súťažné stretnutie v novej sezóne sme začali náporom s niekoľkými dobrými, no nevyužitými gólovými príležitosťami. Hostia po dvadsiatich minútach hru vyrovnali a hrozili najmä rýchlymi protiútokmi, ale

strelou spoza šestnástky prekonal súperovho brankára a dostal nás do vedenia. V 80. minúte striedajúci Kasáč šikovne obštelil brankára hostí a zvýšil na 2:0. O minútu neskôr náš ďalší striedajúci hráč Kriška, nová posila z Tisovca, pridal tretí gól. Hostia stihli v 88. minúte iba skorigovať výsledok na konečných 3:1 v náš prospech.

Stretnutie sme odohrali v zostave: I. Hruška – Mináč, V. Parobek, Vince, M. Parobek, Medveď, Hlôška, Barto, Fiľo, Kubinec, Cibuľa. Striedali Kasáč, Kriška, Múka.

Hrvoľ, M. Parobek, Vince, Kasáč, Barto, Fiľo, Kubinec, Cibuľa, Kriška. Striedali Mináč, Medveď, Múka.

Dorast:

Klenovec – Balog nad Ipľom 1:6, autorom gólu za Klenovec bol Vojtech Cibuľa.

Klenovec – Tachty 1:0 (1:0)

V zápase dvoch zatiaľ neporazených mužstiev sme mali raketový nástup. Už v 3. minúte po peknom pase do voľného priestoru sa Cibuľa ocitol sám pred brankárom hostí a s prehľadom skóroval. Ako sa ukázalo neskôr bol to aj jediný a víťaz-

Na stretnutie sme nastúpili v zostave: I. Hruška – Vývlek, V. Parobek, Vince, M. Parobek, Kasáč, Barto, Kubinec, Fiľo, Cibuľa, Kriška. Striedali Mináč, Hlôška, Valent.

Dorast:

Halič – Klenovec 7:0

Kráľ – Klenovec 0:0 (0:0)

Naše mužstvo nastúpilo na stretnutie v oslabenom zložení, keď pre chorobu alebo pracovné povinnosti chýbali Barto, Kriška a Vývlek a iba so sebazaprením nastúpili Fiľo a Medveď. Aj to môže byť dôvod, pre ktorý podalo mužstvo zrejme najslabší výkon v tejto sezóne a muselo sa uspokojiť iba s jedným bodom. Ďalším z dôvodov môže byť fakt, že už v druhom zo štyroch doteraz odohraných zápasov dohrávali oslabení o jedného hráča. Kým v úvodnom stretnutí bol vylúčený za taktický faul brankár I. Hruška, v stretnutí s Kráľom musel po dvoch žltých kartách predčasne pod sprchy odísť Hlôška. V oslabení sa góly dávajú ťažšie a kto gól nedá, ten nemôže vo futbale ani vyhrať. Aj napriek slabšiemu výkonu si naše mužstvo spolu s Lubeníkom a Veľkými Teriakovcami udržalo neporaziteľnosť a v aktuálnej tabuľke súťaže mu po štyroch kolách patrí 2. priečka.

Na stretnutie sme nastúpili v zostave: I. Hruška – Múka, V. Parobek, Vince, M. Parobek, Kasáč, Fiľo, Medveď, Hlôška, Kubinec, Cibuľa. Striedali Valent, Hrivnák a Mináč.

Dorast:

Klenovec – Kokava n. R. 1:4

Tabuľka po 4. kole

1. Lubeník	4	4	0	0	13:4	12
2. Klenovec	4	3	1	0	9:4	10
3. Tachty	4	3	0	1	17:3	9
4. V. Teriakovce	3	3	0	0	6:2	9
5. Kráľ	4	2	1	1	11:8	7
6. Revúčka	4	2	1	1	8:9	7
7. Jelšava	4	1	1	2	10:9	4
8. Sirk	4	1	1	2	5:4	4
9. Stárňa	4	1	1	2	5:8	4
10. G. Jablonec	4	1	1	2	6:11	4
11. R. Janovce	4	0	2	2	1:4	2
12. Ožďany	4	0	2	2	4:10	2
13. Muráň	3	0	1	2	4:9	1
14. Bátka	4	0	1	3	3:14	1

Pavel Ďurík/Michal Kňažek



foto: Michal Kňažek

Mir. Kubinec (10) a Fiľo (11) atakujú brankára hostí (Klenovec - Tachty 1:0)

strelecky sa ani oni nepresadili, a tak do kabín odchádzali mužstvá za bezgólového stavu. Aj po prestávke oba tímy uplatňovali nezmenenú taktiku, ktorá priniesla najskôr úžitok hosťom. V 61. minúte po samostatnom úniku hostujúceho hráča zabránil domáci brankár I. Hruška gólu iba za cenu faulu pred šestnástkou, za čo mu rozhodca ukázal červenú kartu. Do brány potom nastúpil Vince a naše oslabené mužstvo ožilo, vytvorilo si prevahu v poli a prišli aj góly. Najskôr Fiľo tečovanou

Gemerský Jablonec – Klenovec 3:5 (2:2)

V stretnutí s „béčkom“ Hajnáčky sa domáci ujali vedenia už v úvode gólom z penalty. Naše mužstvo odpovedalo gólom Cibuľu a ten istý hráč vyrovnával stav do polčasu na 2:2. V druhom polčase prišli hviezdne chvíle Krišku, ktorý hetrikom dostal Klenovec do jasného vedenia 5:2. Domácim sa už iba v závere zápasu podarilo upraviť stav na 5:3.

O víťazstvo sa zaslúžila zostava: Kováč – V. Parobek,

ný gól v stretnutí s ambicióznym súperom, ktorý sa netají svojim cieľom – vyhrať celú súťaž a postúpiť do V. ligy. Inkasovaný gól prinútil hosti otvoriť hru, takže stretnutie malo najmä v prvom polčase bojovný charakter, nechýbali gólové príležitosti Cibuľu, Fiľu i Kubinca z našej strany i dobré výkony oboch brankárov. Druhý polčas bol rovnako bojovný, v dôsledku pozorných obrán však ubudlo gólových šancí, a tak sa zápas skončil najtesnejším, no zaslúženým víťazstvom nášho mužstva.

Nemocnica Hnúšť'a, n. o., Jesenského č. 102, 981 01 Hnúšť'a

IČO: 45732701, DIČ: 2023012607

číslo telefónu: 047/5423481, číslo faxu: 047/5422450

Oznam

Nemocnica Hnúšť'a, n. o. začala dňom 1. 5. 2010 na základe Rozhodnutia BBSK č. 6155/2010/ODDZ prevádzkovať zdravotnícke zariadenie so sídlom Hnúšť'a, Ulica Jesenského č. 102.

Nemocnica pokračuje v doteraz poskytovaných zdravotníckych službách, ako tomu bolo doposiaľ (mimo detského oddelenia), naviac od 1. 7. 2010 zriadila nové pracovisko, a to DOS (Dom opatrovateľskej starostlivosti).

Prevádzkujeme UZS (ústavno-zdravotnú starostlivosť) na oddeleniach:

- interné oddelenie
- oddelenie dlhodobo chorých
- DOS (dom ošetrovateľskej starostlivosti od 1. 7. 2010)
- JAS (jednodňová ambulantná starostlivosť) v odbore chirurgia a gynekológia

ŠAS (Špecializovanú ambulantnú starostlivosť) na ambulanciách:

- interná ambulancia
- chirurgická ambulancia
- gynekologická ambulancia
- dermatovenerologická ambulancia
- ambulancia klinickej imunológie a alergológie

Uvedené ambulancie sa nachádzajú v budove Polikliniky na Ulici Francisciho 372, Hnúšť'a

SvaLZ (spoločné liečebné a vyšetrovacie zložky) v odbore:

- rádiológia
- sonografia

Bližšie informácie získate na internetovej stránke www.nemocnicahnusta.sk (v súčasnej dobe prebieha aktualizácia uvedenej stránky).

**Nemocnica Hnúšť'a, n. o., Ulica Jesenského 102, 981 01 Hnúšť'a
Dom ošetrovateľskej starostlivosti (DOS) v Hnúšti – prízemie**

Odborný zástupca: Mgr. Slavomír Kuchta

Vrchná sestra: Bc. Boris Mauer

Kontakt: 047/5511598 (odb. zást.), 047/5511552 (vrch. sestra), 047/5511586 (oddelenie)

Na ošetrovateľskom oddelení poskytujeme nepretržitú ošetrovateľskú starostlivosť, ošetrovateľskú rehabilitáciu a služby s nimi súvisiace osobám, ktorých zdravotný stav vyžaduje nepretržité poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti dlhšie ako 24 hodín a nie je možné ju poskytovať v prirodzenom sociálnom prostredí.

Počet postelí: 15

Ošetrovateľskú starostlivosť poskytujeme pacientom s imobilizačným syndrómom, s chronickým ochorením, s neurologickým ochorením, po chirurgickom výkone, s obmedzenou hybnosťou po úraze, s psychiatrickým ochorením, s narušenou integritou kože, v rekonvalescencii, v rehabilitačnom programe.

Počas pobytu zabezpečujeme komplexnú ošetrovateľskú starostlivosť, pravidelné lekárske vizity, ošetrovanie rán, dekubitov, prevenciu vzniku dekubitov, prevenciu komplikácií z imobility, ošetrovateľskú rehabilitáciu, fyzioterapiu, nácvik sebestačnosti, aktivizáciu, mobilizáciu a socializáciu, podávanie liekov, injekcií, infúznej liečby, tlmenie bolesti, podľa potreby konzultujeme zdravotný stav a liečebný postup s príslušnými odbornými lekármi.

Odbornú ošetrovateľskú starostlivosť v DOS hradí príslušná zdravotná poisťovňa
(Pacienti si priplácajú za deň pobytu za ostatné služby (strava) 10€ (300,- Sk)/1 deň)